

Після отримання згоди трансплант-координатор надає підтримку сім'ї, повідомляючи про процес та можливі масштаби часу, який необхідний для забору органів. Тіло донора досліджується на багато захворювань, одні з них: аналіз крові на вірус герпесу, гепатит В, С, ВІЛ, токсоплазмоз, сифіліс [3]. Забір крові донора для досліджень береться в найкоротші терміни, але повинно пройти не більше 24 годин після смерті людини. Оскільки вилучення анатомічних матеріалів людини, їх підготовка до перевезення можуть відтермінувати момент передачі тіла померлого для поховання.

За статтею 4 Закону, передбачено, що трансплантація в нашій країні здійснюється на принципах: добровільності, гуманності, анонімності, надання донорських органів потенційним реципієнтам за медичними показаннями, безоплатності для донора та реципієнта, врахування черговості (крім родинного та перехресного донорства), достойного ставлення до тіла людини у разі посмертного донорства, безперервності отримання медичної допомоги особами, яким трансплантовано анатомічні матеріали [2].

Отже, донорство є найвищим проявом людяності і жертвності. Суспільство завжди шанує донорів та дякує тим, хто у важкій ситуації приймає рішення про посмертне донорство рідної людини і рятує когось невідомого.

Список бібліографічних посилань

1. Про введення воєнного стану в Україні: *Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022*. URL: <https://cutt.ly/1wv588RX>
2. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: *Закон України від 17.05.2018 № 2427-VIII*. URL: <http://surl.li/lyoxn>
3. Умови зберігання вилучених анатомічних матеріалів людини, їх підготовка до перевезення та умови перевезення вилучених анатомічних матеріалів людини: *Наказ МОЗ України від 11.06.2021 № 1184*. URL: <http://surl.li/mblja>

Одержано 10.11.2023

УДК 821.161.1

Ігор Віталійович ЧОРНИЙ,

доктор філологічних наук, професор,

завідувач кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДУХОВНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЕРОЯ У ЦИКЛІ РОМАНІВ ЛОРИ ПІДГІРНОЇ «ШВЕДІАНА»

Сучасна українська письменниця з Кам'янця-Подільського Лора Підгірна дебютувала у 2017 році романом «Червона Офелія», що відкрив цикл історико-авантюрних романів, який за іменем головного героя Марка Шведа отримав назву «Шведіана». Наразі до циклу входять п'ять романів: «Червона Офелія» (2017), «Печатка Святої Маргарити» (2018), «Під чужим прапором» (2019), «Полювання на чорного дика» (2020) і «І велети падають» (2023). За своєю жанровою належністю ці твори можна віднести до шпигунського роману, хоча сама авторка і дехто з критиків вважають, що «Шведіана» – це вестерни (точніше, «борщ-вестерни» – бойовики, написані на східному просторово-часовому матеріалі).

Фактично «борщ-вестерн» (або «істерн») – явище, притаманне радянському кінематографу, назване так не без іронії західними кінокритиками на противагу «спагеті-вестерну» (вестерни, зняті здебільш італійськими кінорежисерами у 1960-х – 1970-х роках). Якщо події спагеті-вестернів відбувались переважно у XIX столітті на прикордонні Мексики і США), то борщ-вестерни присвячені подіям громадянської війни у Середній Азії та Сибіру і Далекому Сході. У літературі, зокрема вітчизняній, до теперішнього часу

борщ-вестерни майже не зустрічались. Можна вважати, що Лора Підгірна започаткувала в сучасній українській словесності цей жанр. Вона ж розмила класичні жанрові ознаки борщ-вестерну. По-перше, розширила хронологічні межі з часів громадянської війни до 40-х років XX століття. Події творів Підгірної відбуваються не лише в Україні (а саме її авторка робить головною локацією своїх істернів), а й у Китаї, Великій Британії, Туреччині, Сполучених Штатах тощо.

У центрі циклу істернів Лори Підгірної знаходиться образ Марка Шведа – молодого українця, уродженця, як і сама романістка, Кам'янця-Подільського. Впродовж розгортання епічної оповіді циклу, яка охоплює досить розлогий період понад 20 років – з 1919 до 1941, з героєм відбувається певна трансформація, духовне і ідейне зростання. Уперше Марко з'являється у романі «Червона Офелія» в якості агента Розвідочної управи уряду УНР, якому доручено знайти пропале кліше 250-гривневої купюри. Двадцяти дворічний хлопець на початок розвитку сюжету вже пройшов достатню школу життя: був учасником першої світової війни, Брусилівського прориву, битви під Крутами. Розслідуючи злочини, скоєні більшовицькими агентами у Кам'янці, Швед знаходить не тільки лиходіїв, але й сенс власного життя, яке герой вирішує поєднати з українським визвольним рухом.

Якщо перша книга циклу ще має певні жанрові ознаки ретродетективу (розслідування крадіжки, низки вбивств у історичному антуражі), то вже «Печатка Святої Маргарити» – це типовий пригодницький роман, сюжетний стрижень якого складають пошуки старовинного скарбу. Окрім того тут присутні елементи шпигунського роману (перехід кордону, перевдягання, легенда прикриття) і «борщ-вестерну» (погоні, сутички, засідки, блукання підземеллями, протистояння «тубільців» і «колонізаторів»). Марко Швед виступає тут у якості українського агента 007, щоправда, не використовуючи своєї «ліцензії на вбивство». Як і у Джеймса Бонда, в нього з'являється красуня-подруга, яка врешті-решт стає дружиною героя (фінал цієї лав-сторі такий же сумний, як і в Яна Флемінга). Кохання не розслаблює героя, адже у Ліз Сеймур він знаходить не суперницю, а ревну помічницю, яка розділяє з коханим його мрії щодо створення вільної Української держави.

Роман «Під чужим прапором» сюжетно нагадує роман Флемінга «Із Росії з любов'ю». Недарма поряд з головним героєм серед другорядних персонажів з'являється і сам «батько» Джеймса Бонда у якості молодого напарника Шведа. Основні події відбуваються на двох локаціях – північно-східному Китаї (Харбін) та у столиці Радянського Союзу. Швед опиняється у вихорі великої політики і це прямо впливає на його світогляд. Герой починає розуміти, що створити незалежну Україну буде не так просто. Відтак можна спробувати для початку зробити невелике територіальне утворення з українцями як очільною нацією (проект Зелений Клин), а вже потім розмірковувати щодо чогось грандіознішого. Певним етапом морального зростання Марка стає його перебування у СРСР під час Голодомору і початку Великого Терору. Швед отримує значний імпульс ненависті до поневолювачів українського народу.

Авантюрна складова дещо зникає у романі «Полювання на чорного дика» і дотичного до нього «І велети падають». Це вже типові шпигунські романи, схожі поетикою з творами Ю. Семенова, у яких головним героєм виступає Штірліц-Ісаєв, і трилогією Ю. Дольд-Михайлика про розвідника Григорія Гончаренка. Шведу доводиться вести напружений двобій проти сильних і розумних супротивників. Він значно дорослішає, отримуючи вважливий досвід політичних ігор. Герой проходить скрізь особисту трагедію, втрачаючи кохану дружину і доньку-первістка (майже як і Джеймс Бонд, прототипом якого, за версією Лори Підгірної «став» Марко Швед). Проте в наступному романі доля дає Маркові другий шанс на особисте щастя.

Висновок. Лора Підгірна циклом «Шведіана» започаткувала жанр істерну (борщ-вестерну) в сучасній українській літературі, значно розширивши його класичні жанрові

ознаки. У центрі циклу знаходиться герой, показаний у розвитку від захопленого національною ідеєю юнака до зрілого політика, який мислить масштабними категоріями.

Одержано 27.10.2023

УДК 351.713:339.543:364(477)

Тетяна Анатоліївна ШЕВЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Вероніка Ігорівна КОЛОМІЄЦЬ,

курсантка 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

НЕЙТРАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ РОЛЬ У ГУМАНІТАРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах мужнього опору України російській агресії для кожного українця все частіше постає питання про підтримку нашої держави з боку інших країн світового співтовариства. І, неминуче ми стикаємось з такими поняттями, як нейтральність, нейтралітет.

Нейтралітет – (нім. Neutralität, від лат. neuter ні той, ні інший), у міжнародному праві – політичне і правове становище держави, яка не бере участі у війні, зберігає мирні стосунки з воюючими країнами і не подає жодній із них воєнної допомоги. У побутовому значенні це означає невтручання у чужі справи, будь-яку боротьбу, суперечку і т. ін [1, с. 326]. Юридичне визначення цього поняття ми всі можемо прочитати і зрозуміти, а чи задумувались коли небудь над його значенням і значимістю? Напевне, більшість українців відповість ні, адже живучи мирно у своїй країні до початку повномасштабного вторгнення на територію України російської армії, коли вперше почули звуки вибухів за своїми вікнами і побачили колону танків ми просто не задумувались над цим питанням. Напевне через те, що воно нас не торкалось, нам було до нього «нейтрально»...

Але жорстока, кровопролитна війна змусила на собі «відчути дотик» тих, хто небайдужий і не нейтральний. Починаючи зі своїх близьких та рідних, волонтерів, представників міжнародних організацій коли всі вони радо зустрічали українців на державному кордоні, надаючи психологічну, матеріальну, моральну підтримку, та, зрештою, рішучі дії керівництва багатьох дружніх та небайдужих до чужого горя країн світу, які врятували життя мільйонів наших громадян і продовжують допомагати біженцям з України вже майже 2 роки.

Питання про нейтральність для українців постало дуже гостро. Адже ми живемо в жорсткі часи випробувань, іспиту на людяність, іспиту наших сердець та тих, хто нас оточує. Проклята війна увійшла в кожен дім, в кожную українську сім'ю. Звірства, що чинили і продовжують чинити російські агресори, не піддаються осмисленню звичайними людьми, вони жорстокі, цинічні, люті і безглузді. Спостерігаючи ставлення світової спільноти до «нашого» питання, викликають подив часто вживані заяви про її «стурбованість»... Просто стурбованість і не більше того. Такі висловлювання ряду міжнародних організацій з приводу трагічних подій в Україні вражають своєю байдужістю та відстороненістю.

На одному із виступів Президент України Володимир Зеленський заявив, що нейтральність до війни – неправильне до неї ставлення. Нейтральності між життям і смертю бути не може. Дипломатично потрібно засуджувати смерть, автократію, нацизм та рашизм. Ти не маєш права бути нейтральним. Якщо ти нейтральний під час війни, ти з великої держави перетворюєшся на дрібну. Світ тебе не бачить, і якщо ти матимеш проблеми, світ теж буде до тебе нейтральним [2].